

Informe final. Gestió de grans grups en les tutories dels Treballs de Fi de Grau a Història Contemporània.

Jordi Ibarz
Paola Lo Cascio
Antoni Vives
Abril de 2019

1)Títol del projecte: Gestió de grans grups en les tutories dels Treballs de Fi de Grau a Història Contemporània.

Codi del projecte: 2017PID-UB/041

Coordinació: JORDI IBARZ GELABERT

Departament: Història i Arqueologia (Secció Història Contemporània)

Facultat: Geografia i Història

Correu electrònic: jordi.ibarz@ub.edu

Participants: Jordi Ibarz Gelabert, Paola lo Cascio, Toni Vives Riera, Giovanni C Cattini, Elvira Sánchez Mateos, David Cao Costoya, Magí Crusells Valeta, Juan José Romero Marín.

Facultat on s'ha implementat el projecte: Facultat de Geografia i Història

Ensenyament: Història

2) RESUM I DESCRIPTORS

2.1. Resum (150- 200 paraules)

El punt de sortida d'aquest projecte és el gran nombre de Treballs de Fi de Grau que son tutoritzats des de la Secció d'Història Contemporània. En el curs 2017-2018, dels 219 TFG's matriculats al Grau d'Història, 105 foren d'Història Contemporània (el 47,9%). Aquesta tendència és creixent en termes absoluts i relatius. En el present curs 2018-2019, són 122 d'Història Contemporània respecte un total de 236 (el 51,7%). Malgrat el gran nombre de docents dedicats a la tutorització, alguns d'aquests docents assumeixen fins a uns 15 alumnes tutoritzats. L'objectiu principal del projecte ha estat el construir una eina de treball que permeti fer un seguiment de qualitat d'aquests treballs. Així s'ha previst l'elaboració d'un protocol de tutorització que inclou la potenciació de les eines disponibles a través del campus virtual. Amb això es tracta de que l'alumnat rebi una tutorització de qualitat a partir de l'ús d'unes eines metodològiques orientades a l'aprofitament dels recursos col·lectius i a l'optimització

del temps. Els resultats previstos consistien en l'elaboració d'un calendari de reunions plenàries i de tutories individualitzades, així com en l'elaboració d'unes guies (en total 5) corresponents a cadascuna de les fases del procés d'elaboració d'un Treball de Fi de Grau. En el desenvolupament del projecte hem assolit tots els resultats previstos.

2.2. Descriptors

Línies d'innovació:

TFG/TFM (Treball final de grau/màster)

Equip docent

Aprenentatge col·laboratiu

Elaboració de projectes

Paraules clau:

Treball de Fi de Grau

Tutorització

Grans grups

3) MANCANCES DETECTADES

Pel que fa a les característiques específiques del context d'aplicació, en els estudis d'Història de la Facultat de Geografia i Història es presenten anualment més de 200 Treballs de Fi de Grau (221 el curs 2016-2017, 219 en el curs 2017-2018, i 236 en el curs 2018-2019). En general, a l'entorn del 50% dels TFG's que es matriculen als estudis d'Història es corresponen al bloc temàtic d'Història Contemporània i Món Actual (53,4% al curs 2016-2017, 47,9% al curs 2017-2018, i 51,7 al curs 2018-2019). Per tant la tutoria d'aquests treballs recau en els docents d'aquesta Secció Departamental. Això fa que més difícil mantenir un grau de qualitat adequat en la tutorització dels alumnes i en els seus treballs, ja que alguns dels docents d'aquesta secció han d'assumir cada curs un nombre important de Treballs de Fi de Grau sense disposar de eines per gestionar grans grups. En el curs 2016-2017, dels 15 docents que van dirigir TFG's a Contemporània, 6 en dirigien més de 10. En el curs 2017-2018, han estat 13 docents assignats a aquesta tasca amb 7 d'ells que han assumit 10 o més alumnes tutoritzats. En el present curs 2018-2019, hi ha 15 docents, i d'aquests 5 tenen 10 o més TFG's per tutoritzar.

Per altra banda, en els estudis d'Història Contemporània de la Universitat de Barcelona no hi ha tradició en innovació docent i ni tant sols s'acostuma a treballar en equips docents, la qual cosa dificulta la coordinació i la transferència de bones pràctiques entre els docents. Aquesta coordinació sembla absolutament necessària per tal de realitzar una tutorització de qualitat i que tingui unes característiques el màxim d'homogènies possibles pels diferents alumnes.

Finalment, un dels problemes que també es va detectar es refereix a les característiques de l'alumnat implicat. El perfil de l'alumnat és poc divers. En la seva major part són alumnes que tenen entre 21 i 22 anys que realitzen el seu Treball de Fi

de Grau en els terminis previstos en els estudis de Grau. Aproximadament 2/3 són homes, i 1/3 dones, seguint en això una correlació similar a l'existent en els propis estudis del grau. És per tant, un alumnat molt jove, el quan ha tingut poca experiència pel que fa a la seva capacitat d'autoorganització a la hora d'afrontar un projecte de recerca d'una certa complexitat.

Per la seva banda, el Treball de Fi de Grau implica un determinat grau de maduració del que no sempre gaudeix l'alumnat i que sovint no ha estat assolit durant la realització dels estudis de grau. El Treball de Fi de Grau està plantejat com la culminació del grau i entre les competències que es pretén assolir hi ha la "Capacitat de donar coherència i significat a la informació recopilada a partir de la utilització dels recursos instrumentals de la història. Criteris per establir-ne la fiabilitat. Contrastar, organitzar i sistematitzar la informació", també es planteja la necessitat de tenir una "Visió integradora. Capacitat de criticar els reduccionismes i les simplificacions que distorsionen la comprensió i l'explicació dels fets històrics", i finalment la "Capacitat de plantejar temes d'anàlisi i de reflexió que puguin contribuir a reforçar el pensament crític en el camp del coneixement històric i dels debats historiogràfics". Totes aquestes competències comporten un grau important de complexitat i, de fet, requereixen en primer lloc tenir una important capacitat de planificació, atès que el TFG a Història Contemporània te assignats 6 crèdits i s'ha de realitzar en l'estret marge temporal del segon semestre del darrer any del Grau. És l'alumne qui, en principi, s'ha d'organitzar per assolir aquestes competències, òbviament amb l'ajut i l'assessorament del tutor. Quan la tutorització es realitza a pocs alumnes, resulta relativament senzill detectar ràpidament qualsevol desviament del calendari previst i per això detectar sobre la marxa totes les deficiències que s'estiguin observant. Però això no resulta tant senzill quan s'està sent tutoritzat en grups grans. Ens trobem amb un alumnat amb uns dèficits importants pel que fa a la capacitat d'autoorganització i per tal cal desenvolupar estratègies d'aprenentatge que permetin resoldre aquest dèficit.

Per decisió de la Secció d'Història Contemporània i Món Actual, els TFG's d'aquest bloc temàtic han de consistir en l'elaboració d'un estat de la qüestió bibliogràfica sobre un tema escollit per l'alumne i pactat amb el tutor/a. Atès el nombre de crèdits de l'assignatura, en realitat el que es fa és una introducció a l'elaboració d'un estat de la qüestió. Tot i així, l'exercici és d'una certa complexitat. L'alumnat no està acostumat a aquesta mena d'exercicis i normalment no disposen de la maduresa historiogràfica suficient per dur a terme aquest exercici. És per aquest motiu que cal una estreta tasca de tutorització que permeti a l'alumnat assolir les competències bàsiques per dur a terme un treball d'aquesta mena.

Fa uns pocs anys que les primeres promocions del Grau d'Història han completat la seva formació. El Treball de Fi de Grau és la culminació d'aquest procés formatiu. Com a docents, fins fa relativament poc no ens hem hagut d'enfrontar a la tutorització d'un nombre important de TFG's. Aquesta situació, com hem vist, és especialment intensa en el cas dels estudis d'Història Contemporània, atès que la majoria de l'alumnat del Grau d'Història opta per aquest bloc de coneixement a la hora d'escollir el març cronològic en el que prefereix fer el seu Treball de Fi de Grau. La necessitat de dur a terme aquesta actuació docent investigadora s'ha plantejat quan alguns dels docents

hem hagut d'assumir la tutorització d'un nombre important d'alumnes, fins el màxim establert de 15.

4) OBJECTIUS

Pel que fa als objectius del projecte, aquests s'han centrat en la tutorització de l'alumnat. Així doncs, els objectius generals s'han centrat en la millora de la tutorització dels TFG's.

En termes específics, l'objectiu principal d'aquest projecte d'innovació docent ha estat construir una eina de treball que permeti un seguiment de qualitat d'aquesta tutorització. Per això s'ha elaborat un protocol d'actuació, s'han redactat diverses guies corresponents a les diverses fases de l'elaboració d'un Treball de Fi de Grau i s'ha implementat una eina per tal de fer una tutorització efectiva i de qualitat en grups grans.

Entre les eines que endegat han estat la realització de sessions plenàries, que a més s'han orientat en termes de grups de peer assessment (Miihkinen, et al., 2014) i de co-tutoria (Boronat, et al 2007). També hem elaborat 5 guies per a les diverses fases de les tutories pensades específicament per treballar en grans grups i que han servit per orientar a l'alumnat en les diverses fines que havien d'anar assolint, per preparar les reunions de tutoria individualitzada i per resoldre els dubtes més habituals. Hem implementat també una eina destinada a la optimització del temps. Aquesta, basada en Doodle, ha permès establir un calendari de les diverses tutories a realitzar durant el curs, on estaven assenyalades de forma clara i inequívoca les fites a assolir per l'alumnat en les diverses fases d'elaboració dels TFG's.

En termes generals, les estratègies aplicades per incidir sobre les mancances detectades han consistit en la creació d'un protocol general d'actuació, del que formen part les eines i les guies suara citades i que te com objectiu que la tutorització rebuda per part de l'alumnat sigui de qualitat i estandarditzada. Així doncs, s'ha tractat que qualsevol alumne tingui un tipus de tutorització similar, amb independència de si el seu tutor o tutora estigui tutoritzant molts o pocs alumnes. Així mateix, aquest protocol ha de permetre que la tutorització es faci en funció d'uns criteris comuns i que es comenci a treballar en la Secció Departamental d'Història Contemporània sota els criteris determinats en equips docents.

5) DESENVOLUPAMENT DE L'ACTUACIÓ

Varem començar el projecte amb una reunió inicial del professorat implicat. La implicació del professorat en el projecte ha variat en funció de les tasques realitzades. Per una banda hi havia el que podem anomenar grup motor del projecte, del que formen part Jordi Ibarz, Paola Lo Cascio i Toni Vives. Aquest grup ha estat el que ha participat en totes les reunions de coordinació, el que ha elaborat els materials i els

protocols. La participació de la resta del professorat participant en el projecte s'ha concretat en l'aplicació dels resultats i en el suggeriment de millores als protocols i documents realitzats.

En les reunions inicials elaborarem el protocol d'actuació i ens repartirem les tasques de redacció de les guies a realitzar. Hem de dir que, com a punt de sortida, hem emprat els esborranys de guies que prèviament havia elaborat el professor Toni Vives. Acabada la redacció de les diverses guies les posarem en comú i acordarem el calendari de tutorització i de presentació dels resultats obtinguts a partir de les diferents guies. Aquest calendari s'ajustà al que ja estava previst per part de la coordinació dels Treballs de Fi de Grau i que es correspon amb una sèrie de documents de seguiment de l'evolució dels TFG's que han de signar els professors/res i l'alumnat i que s'han de lliurar en uns terminis previstos a la coordinació dels TFG's.

Després d'aplicar el protocol i les corresponents guies temàtiques, férem dues reunions i una sol·licitud de suggeriments i crítiques. En la primera reunió del grup motor, realitzada una vegada s'havia acabat el curs 2017-2018, revisarem el protocol i les guies realitzades. En aquesta reunió tinguérem en compte la nostra pròpia experiència així com també els suggeriments i les crítiques rebudes per part de la resta de professorat que havia aplicat els materials i el procediment. Amb tot això introduïrem millores i canvis en els protocols i especialment en les guies. La difusió interna dels resultats del projecte l'hem feta a partir d'una segona reunió, realitzada al principi del curs 2018-2019. A aquesta reunió fou convocat el professorat que no havia participat en el projecte i que en el mateix curs estava encarregat de tutoritzar TFG's. A part dels membres del grup motor hi assistiren 4 professores. En la dita reunió es va facilitar informació del protocol de seguiment i també una còpia de les guies de tutorització. Totes les persones assistents valoraren positivament la innovació i en el curs present estan fent servir el procediment i els materials.

No s'han produït modificacions respecte els objectius inicials, i s'han assolit tots els objectius que ens havíem proposat inicialment, això és l'elaboració d'un protocol, les diverses guies, i la implementació d'una eina pel seguiment de les tutories.

Pel que fa al calendari previst, aquest també l'hem pogut seguir de manera força ajustada. Hem acomplert les fases i terminis fixats.

Per poder fer la valoració del projecte hem elaborat una enquesta per l'alumnat (veure el document en els annexos). Així mateix hem emprat un Doodle per l'organització de les tutories.

Respecte les actuacions inicialment previstes els únics canvis destacables han estat aquells que es referien a la participació d'altre professorat aliè al projecte. Si bé hem aconseguit la implicació de tothom que hi ha estat vinculat en funció dels diversos nivells d'actuació que hem assenyalat anteriorment, ha estat difícil aconseguir la participació de professorat aliè al projecte, i més encara respecte el professorat que no tenia entre els seus encàrrecs docents la tutorització de TFG's. El dia a dia de la docència i la càrrega de feina del professorat de la secció ha estat, possiblement, el principal motiu d'aquesta aparent falta d'interès. Es possible que alguns aspectes

generacionals puguin també explicar aquesta situació. Quelcom diferent ha estat si ens referim al professorat que ha de tutoritzar TFG's que, com hem dit, en bona mesura s'ha interessat per la innovació i l'han incorporat a la seva pràctica docent.

Els escassos problemes sorgits en el desenvolupament del projecte s'han referit a la valoració del mateix. Hem assolit uns molts baixos resultats en les respostes per part de l'alumnat en la valoració dels resultats. Tot i facilitar l'obtenció d'aquesta informació mitjançant les eines del campus virtual. Molt pocs estudiants han contestat els qüestionaris (que per altra banda no tenien una gran complexitat). En conjunt tenim tant sols 5 respostes de les desenes que potencialment podríem tenir. A més, aquestes s'han respost amb una certa desgana, responent sobre tot a aquelles preguntes que es podien contestar amb una creu en una casella i deixant buides les respostes on s'havia de contestar amb un text escrit. Tot això ha impossibilitat un tractament estadístic de les enquestes, i per tant només les hem pogut utilitzar de manera més o menys qualitativa. Hem de tenir en compte, que per tal de no condicionar els resultats, atès que hem plantejat enquestes no anònimes, les mateixes els hi passarem als alumnes una vegada acabat el curs i avaluat el seu TFG. Com el TFG és el punt final del Grau d'Història, els alumnes possiblement es sentien completament desvinculats dels seus estudis en el moment en el que els hi hem demanat la resposta a les enquestes. Aquesta és, segurament, la raó principal de l'escàs nombre d'enquestes obtingudes.

D'acord allò que estava establert la innovació s'ha concretat en tres aspectes principals: elaboració del protocol, redacció de les guies de les diferents tasques per les que ha de passar l'elaboració d'un TFG, i implementació de l'eina de tutorització.

Elaboració del protocol:

Calendari. Per la tutorització de grans grups hem elaborat un calendari (que òbviament es modifica anualment i que s'adapta a les circumstàncies de cada professor, com ara quin és el dia que te fixat el seu horari de tutories) que consta bàsicament d'una primera reunió en la que es fa una tutoria col·lectiva. Després es fa una tutorització individual a partir de l'eina Doodle que permet tenir fins a una sessió de tutoria setmanal si és que l'alumne ho desitja i/o ho necessita. El seguiment del treball de l'alumnat es fa amb l'establiment de fins a 5 tasques en el campus virtual. Cada tasca porta associada una guia, i en algun cas, algun altra document complementari. Finalment es fan dues sessions finals de tutorització col·lectiva orientades bàsicament a la preparació de la presentació i defensa del TFG.

Com a mostra d'un calendari del curs 2017-2018 on es mostra amb més detall el protocol descrit anteriorment, tenim:

9/2 Reunió inicial (tutoria col·lectiva). Documents associats: Lectura prèvia d'un article de revista científica que és una mostra d'un estat de la qüestió. Qüestionari sobre la lectura realitzada.

Aquesta primera tutoria col·lectiva esta destinada bàsicament a transmetre informació a l'alumnat sobre les característiques i sobre quin serà el procediment

de realització d'aquest TFG. Prèviament l'alumnat haurà llegit un article d'una revista acadèmica que és un estat de la qüestió sobre un tema d'Història Contemporània i en aquesta primera sessió se'ls hi fa respondre un exercici per garantir que ja han llegit l'exemple i sobre tot per començar a discutir col·lectivament que és allò que se'ls hi demana. Aquesta tutoria col·lectiva està plenament justificada perquè no te sentit explicar fins a 15 vegades el mateix a 15 persones diferents. Així mateix, a l'establir una dinàmica col·lectiva de treball, i a través de la posada en comú de dubtes i estratègies de solucions, es fa possible una millor comprensió sobre quins són els objectius del TFG.

21/2 Tasca 1. Cercar tema (es correspon amb lliurament Annex 1, el 28/2). Documents associats: Guia de la tasca 1. Elecció i delimitació de la temàtica.

L'objectiu d'aquesta tasca és la fixació de la temàtica del TFG. Aquest tasca, com la resta, és una tasca del campus virtual. L'alumnat coneix prèviament a la seva tutoria individual que és el que ha de fer. D'aquesta manera en la tutoria es discuteix sobre treball realitzat, i no te tant una funció informativa, atès que s'han fixat altres vies per a difondre la informació necessària. En aquesta tasca, com en la resta, s'ha fixat amb un termini de lliurament anterior a la presentació del corresponent Annex 1, que és el document bàsic de control de l'estat de realització del TFG. D'aquesta manera es garanteix que s'acompleixin els terminis establerts.

14/3 Tasca 2. Bibliografia (es correspon amb lliurament Annex 2, el 21/3). Documents associats: Guia de la tasca 2: Bibliografia.

L'objectiu d'aquesta tasca és l'elaboració d'una bibliografia bàsica i de l'elecció dels textos a llegir per a poder realitzar un estat de la qüestió.

11/4 Tasca 3. Esquema (es correspon amb lliurament Annex 3, el 18/4). Documents associats: Guia de la tasca 3: Proposta índex de treball; i Document de requeriments mínims en l'elaboració d'una fitxa de treball.

L'objectiu d'aquesta tasca és, una vegada ja s'ha fet la lectura i el treball amb la bibliografia escollida, l'alumnat pugui redactar una primera proposta de treball, que inclogui una introducció on es discuteixi el tema tractat i un índex en el que es relacionin aquells aspectes més importants de l'objecte d'estudi. Amb aquesta activitat es tracta de llegir i posar en diàleg (interrelacionar) les lectures triades, tot tenint en compte les possibles mancances del nostre coneixement sobre el tema en el moment de la redacció de l'índex de treball. En el document de requeriments mínims d'una fitxa de treball es proposa un model de forma de treball amb la bibliografia i de citació d'aquesta.

10/5 Tasca 4. Redacció. Documents associats: Guia de la tasca 4: Redacció del text.

Amb aquesta tasca s'ha d'aconseguir la redacció del text de la memòria del TFG. Aquest text ha d'estar en un avançat estat de redacció.

23/5 Tasca 5. Revisió final del text del TFG (es correspon amb lliurament Annex 4, el 30/5 i la presentació del text final del TFG que s'ha de penjar al campus virtual). Documents associats: Guia de la tasca 5: Elaboració del text definitiu; i Checklist.

L'objectiu d'aquesta tasca és tenir completament redactat i també revisat per part de la tutoria del text definitiu del TFG. En aquest cas s'ha elaborat una llista de comprovació que permet la revisió tant dels aspectes més formals del TFG com d'aquells referits a continguts.

4/6 Preparació presentació TFG (tutoria col·lectiva).

8/6 Simulacre presentació TFG (tutoria col·lectiva)

En la primera d'aquestes dues noves tutoritzacions col·lectives s'explica a l'alumnat quines han de ser les característiques d'una presentació adequada del TFG. La segona sessió és un simulacre de presentació en la que l'alumnat participant, no tant sols fa un assaig de la seva presentació del TFG, sinó que participa en l'avaluació col·lectiva de la resta dels seus companys o companyes.

Amb la descripció del protocol hem assenyalat també quins han estat els documents elaborats. Això és les 5 guies de les tasques i altres documents que les acompanyaven, que era el segon aspecte principal a aconseguir en el projecte.

Val la pena assenyalar que premeditadament hem volgut que les guies que hem esmentat tinguessin una curta dimensió. En general de no més d'una pàgina. Hem volgut que fossin una eina eficaç i per tant hem volgut garantir que fossin llegides per l'alumnat.

Pel que fa a les tutoritzacions col·lectives han estat plantejades amb dues finalitats bàsiques. Per una banda per evitar tenir que repetir la mateixa informació a més d'una desena d'alumnes, i per l'altra, i el que és més important per aprofitar la circumstància de la participació de diversos alumnes per tal de que aquests participessin en la co-avaluació dels seus companys i en la valoració col·lectiva de les tasques realitzades.

Eina de tutorització individual.

El tercer objectiu important a assolir en el projecte ha estat el de la implementació d'una eina de tutorització individual. Això ho hem aconseguit amb el programari de Doodle. Hem establert un dia a la setmana per a la realització de tutories, en dos sessions de dues hores pel matí i dues per la tarda. Aquestes tutories estaven organitzades en franges horàries de 20 minuts. Això ha facilitat la gestió de les tutories, ja que no calia el creuament continu de correus electrònics per poder concertar-les, evitava el temps d'espera de l'alumnat, i les tutories es podien realitzar en funció de les necessitats diferents de cada alumne. En general acostumava a haver-hi més activitat en les dates vinculades al lliurament dels annexos de control, i òbviament, en acostar-se el final de curs.

6) AVALUACIÓ, RESULTATS I INTERPRETACIÓ

6.1. Avaluació

Hem fer servir tres indicadors d'avaluació dels resultats de la innovació:

- 1.- Satisfacció de l'alumnat al que s'ha aplicat el projecte.
- 2.- Seguiment en l'assoliment de l'èxit en la realització dels TFG's (seguint bàsicament dos criteris nivell d'abandonament i nota).
- 3.- Satisfacció del professorat en la tutorització de l'alumnat.

Els instruments d'avaluació que s'han utilitzat han estat:

- 1.- Realització d'una enquesta de satisfacció.
- 2.- Anàlisi estadística dels resultats obtinguts per part de l'alumnat participant en el projecte respecte de la resta.
- 3.- Valoració conjunta en una sessió de discussió dels resultats del projecte, i recollida d'informació mitjançant correu electrònic.

El procediment per a la recollida de dades ha estat el següent:

- 1.- Enquesta nominal, amb respostes tipo test i altres escrites realitzada a l'alumnat a final de curs.
- 2.- Utilització de les dades disponibles respecte les notes de l'alumnat que han realitzat el seu TFG durant el curs 2017-2018.
- 3.- Valoració qualitativa de les discussions realitzades per part del professorat a la hora d'implementar millores en el procediment i les guies.

En general, i com ja hem comentat, ha resultat especialment problemàtica l'obtenció d'informació útil pel que fa a les enquestes de satisfacció de l'alumnat. La seva implementació a final de curs, una vegada no tant sols ha acabat el curs, sinó també en el moment en el que l'alumnat ja ha completat el seu Grau ha fet especialment poc productiu aquest procediment. En aquest aspecte, l'enfocament de l'avaluació escollit no ha estat el més encertat per evidenciar els resultats tenint en compte la seva relació amb els objectius de la proposta. Possiblement, les enquestes de satisfacció o algun altre element de valoració dels resultats, s'haurien d'incorporar a les diferents tasques que configuren el protocol, per anar copsant sobre la marxa, "en temps real", si el procediment està funcionant.

6.2. Resultats i interpretació

Els resultats obtinguts, en part, ja han estat descrits en un apartat anterior, en el sentit de que s'han acomplert els objectius plantejats en el projecte. Això és: elaboració d'un protocol d'actuació, redacció d'un guies de treball i implementació d'un procediment per a la tutorització.

En termes qualitatius, tot i no poder fer una valoració estadística de les enquestes de satisfacció que han omplert uns pocs estudiants, si que en general disposem de

valoracions molt positives. La valoració de la tutorització és molt alta. A més, va acompanyada de comentaris positius sobre el compliment dels terminis: “les dades límit han estat respectades i completes en tots els moments i han ajudat a l’evolució i desenvolupament del treball”, o “He pogut entregar el treball en el termini establert, el que ha permès poder corregir parts del treball amb marge...”.

En termes quantitius hem analitzat comparativament els resultats obtinguts en el curs 2017-2018. Bàsicament hem fet la comparació entre el professorat que havia participat al projecte i aquell que no ho havia fet.

Els elements que hem comparat han estat: la proporció d’abandonament, les notes finals, i l’elecció de la convocatòria a juny o a setembre. Els resultats d’aquestes comparacions es mostra en les taules següents:

Abandonament (%)			
	Juny	Set	General
No participa a projecte	0,397	0,603	1,000
Si participa a projecte	0,405	0,595	1,000
Total general	0,400	0,600	1,000

Nota final			
	Juny	Set	General
No participa a projecte	7,84	7,91	7,87
Si participa a projecte	7,49	8,21	7,78
Total general	7,70	8,04	7,83

Convocatòria (%)			
	Juny	Set	General
No participa a projecte	0,54	0,63	0,58
Si participa a projecte	0,46	0,38	0,42
Total general	1	1	1

També hem valorat si hi havia diferències pel que fa a la proporció d’abandonament dels tutors amb 9 o més alumnes tutoritzats, participants en el projecte o no.

Abandonament dels alumnes tutoritzats per tutors amb 9 o més alumnes tutoritzats (%)			
	Juny	Set	General
No participa a projecte	0,412	0,588	1
Si participa a projecte	0,417	0,583	1
Total general	0,412	0,588	1

En general la observació d'aquestes taules ens indica que no hi ha diferències significatives en els resultats obtinguts entre l'alumnat tutoritzat per professorat participant al projecte i els que no. La única diferència apreciable, tot i ser menor, es refereix a que hi ha un percentatge més alt d'alumnat que va a la convocatòria de juny entre els que han participat en el projecte respecte la resta. Això ens indicarà que possiblement el protocol i les guies establertes han permès que es faci un seguiment més ajustat de l'alumnat i així s'ha evitat que vagin a la convocatòria de setembre un nombre més alt d'alumnes.

Els indicadors estadístics no mostren clarament grans diferències entre l'alumnat que ha estat tutoritzat amb professorat participant al projecte respecte de la resta. No obstant, aspectes qualitatius, i la pròpia valoració del professorat participant ens indiquen que els objectius plantejats s'han assolit amb claredat.

Per altra banda la proporció més gran d'alumnes que s'han presentat a la convocatòria de setembre ens fa pensar que si que s'han obtingut millores en els resultats de la tutorització. En definitiva la intervenció docent ha estat adequada pel que fa a les necessitats de l'alumnat.

7) VALORACIÓ DE L'EXPERIENCIA

En general, els resultats obtinguts fan viable l'aplicació del nou plantejament docent. Així mateix, en el propi projecte ja estava establerta la possibilitat d'introduir modificacions. I així ho hem fet. Bàsicament a partir d'alguna de les observacions de l'alumnat, però molt especialment a partir dels comentaris i suggeriment del professorat participant hem aplicat algunes modificacions. Aquestes modificacions s'han referit principalment a les guies de les diferents tasques.

La difusió dels resultats obtinguts s'ha dut a terme, de moment, a nivell intern. Així doncs les eines desenvolupades en el projecte han estat explicades al professorat que en el present curs, 2018-2019 s'ha encarregat de la tutorització dels TFG's. Bona part d'aquest professorat no és coincident amb el professorat que hem implementat la innovació. Així doncs hi ha 4 nous professors/es que han incorporat aquest procediment en la seva tasca docent de tutorització de TFG's. Això resulta especialment satisfactori, ja que hem constatat que els resultats del projecte no comencen i acaben en si mateixos, sinó que hi ha una transferència en el si de la pròpia Secció Departamental.

No descartem la presentació d'una comunicació al congrés CIDUI, si aquest es convoca de cara a l'any 2020.

Els indicadors obtinguts per part de l'alumnat tot i ser escassos són clars. En les enquestes obtingudes el grau de satisfacció és molt alt, amb notes que van entre el 8 i el 10. Les manifestacions del professorat implicat obtingudes en les reunions de treball també mostren un alt grau de satisfacció.

En conclusió, la valoració que hem fet del projecte ens assenyala que el projecte té com a avantatges per l'alumnat:

Que es fa un seguiment acurat del desenvolupament del seu TFG.

Que hi ha sempre una gran disponibilitat del professorat.

Que disposa d'una guia que orienta, pas a pas, tot allò que ha de fer per elaborar un TFG.

Com a avantatges pel professorat hi ha que:

Les hores dedicades a la tutorització s'ajusten bastant a les que hi ha assignades en el PDA per dur-les a terme.

Que hi ha un control acurat del punt en el que es troba cada TFG

Que facilita el control del plagi, al fer-lo més difícil per la tutorització continuada.

8) REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Akister, J., Williams, I., & Maynard, A. (2006). Innovations in the supervision of social work undergraduate dissertations: group and individual supervision. En Proceedings of the Higher Education Academy Annual Conference. Recuperat de http://www.heacademy.ac.uk/system/files/web0402_innovations_inthe_superv...

Domínguez Fernández, G., López Medialdea, A. M., & Cobos Sanchiz, D. (2012). La tutoría como valor añadido de la práctica docente. Una experiencia de Innovación Universitaria en el marco burocrático de Bolonia. @ tic. revista d'innovació educativa, (9), 61–70.

Fuertes Camacho, M. T., & Balaguer Fábregas, M. C. (2012). El TFG como elemento de mejora de la calidad en la evaluación del módulo practicum: propuesta de la Universitat Internacional de Catalunya (UIC). Revista de Docencia Universitaria, 10(2). Recuperat de <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&profile=ehost&scope=s...>

Hernández Leo, D., & Moreno, V. (2013). Herramienta web para el seguimiento y evaluación de los trabajos fin de grado. Recuperat de <https://repositori.upf.edu/handle/10230/21028> Bibliografia o fons d'informació consultades.

Hernandez-Leo, D., Oliver, V. M., Camps, I., Clarisó, R., Monés, A. M., Galindo, M. J., & Melero, J. (2013). Implementación de buenas prácticas en los Trabajos Fin de Grado. REDU. Revista de Docencia Universitaria, 11(0), 269-278. <https://doi.org/10.4995/redu.2013.5556>

Jaldemark, J., & Lindberg, J. O. (2013). Technology-mediated supervision of undergraduate students' dissertations. Studies in Higher Education, 38(9), 1382-1392. <https://doi.org/10.1080/03075079.2011.626851>

Jensen, H. N. (2016). Joint supervision—a way to improve student learning during Bachelor and Master thesis supervision. Presentat a UROTLC16, June 8 - 10, 2016 at Vrije Universiteit, Brussel, Brussel. Recuperat de <http://www.eurotlc.eu/wp-content/uploads/2016/06/Joint-supervision-EUROT...>

Källkvist, M., Gomez, S., Andersson, H., & Lush, D. (2009). Personalised virtual learning spaces to support undergraduates in producing research reports: Two case studies. The Internet and Higher Education, 12(1), 35-44. <https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2008.10.004>

Maisch, M. (2003). Restructuring a Master's degree dissertation as a Patchwork Text. Innovations in Education and Teaching International, 40(2), 194-201. <https://doi.org/10.1080/1470329031000089058>

Miihkinen, A., & Virtanen, T. (2014). The Determinants of and Tools for Accounting Students' Learning in the Bachelor Thesis Seminar Course (SSRN Scholarly Paper No. ID 2388648). Rochester, NY: Social Science Research Network. Recuperat de <https://papers.ssrn.com/abstract=2388648>

Moreno, V., Hernández Leo, D., Camps i Pujolar, I., & Melero Gallardo, J. (2012). Uso de rúbricas para el seguimiento y evaluación de los trabajos fin de grado. Recuperat de <https://repositori.upf.edu/handle/10230/19801>

Mundina, J. B., Pombo, N. C., Ruiz, E. R., & de Palencia, E. (2007). Dimensión convergente de la tutoría en la universidad: tutoría entre iguales. En Jornadas de redes de investigación en docencia universitaria (Vol. 5). Recuperat de <http://www.eduonline.ua.es/jornadas2007/comunicaciones/2g3.pdf>

Sanz, M. P. G., & Clares, P. M. (2012). Guía práctica para la realización de trabajos fin de grado y trabajos fin de máster. EDITUM.

Scholefield, D., & Cox, G. (2016). Evaluation of a model of dissertation supervision for 3rd year B.Sc. undergraduate nursing students. Nurse Education in Practice; Kidlington, 17, 78-85. <https://doi.org/http://dx.doi.org.sire.ub.edu/10.1016/j.nepr.2015.11.006>

Todd *, M., Bannister, P., & Clegg, S. (2004). Independent inquiry and the undergraduate dissertation: perceptions and experiences of final-year social science students. Assessment & Evaluation in Higher Education, 29(3), 335-355. <https://doi.org/10.1080/0260293042000188285>

Valderrama Vallés, E., Rullán Ayza, M., Sánchez Carracedo, F., Pons, J., Cores Prado, M. F., & Bisbal Riera, J. (2009). La evaluación de competencias en los Trabajos Fin de Estudios. Jornadas De Enseñanza Universitaria De La Informática (15es: 2009: Barcelona). Recuperat de <https://upcommons.upc.edu/handle/2099/7892>